

BAJKE IN POVESTI O DEVETLETKI

Pingvinlandija
je kul!!!

V Pingvinlandiji imajo
otroci zelo radi brokoli,
cvetačo in vampe!!!

V Sloveniji imajo pa otroci
najraje devetletko!
Častna pingvinska! Tako je
in nič drugače. Kakopak!

Devetletka
je zakon.
Itak!

dr. Kristijan Musek Lešnik

*Problemov ne moremo reševati
z vzorci razmišljanja,
ki so pripeljali do njih.*

Albert Einstein

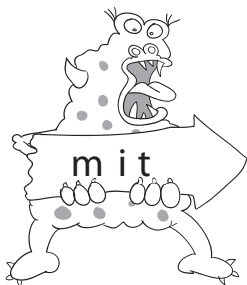

MITI, BAJKE, PRIPOVEDKE,
PRAVLJICE, IZMIŠLJOTINE
(PA ŠE KAKŠNA
ODKRITA LAŽ)
O DEVETLETKI

Devetletka
je überkul!!!

V Sloveniji imajo vsi otroci zelo radi
ljubljeno in veliko devetletko!!!

Mit št. 8:
**Devetletka omogoča enake
 in pravične možnosti
 deklicam in dečkom!**

»Kar zadeva razlike med spoloma, je treba premestiti poudarek s formalnih pravic nediskriminativnosti k substancialnim pravicam in zagotavljanju enakih možnosti na vseh ravneh sistema vzgoje in izobraževanja. Zato moramo, ko govorimo o pravicah otroka, spregovoriti tudi o pravicah deklic in o protislovnosti ideje o enakih možnosti v neenakem sistemu edukacije, ki na tak ali drugačen način privilegira pripadnike enega spola. Z uvedbo koedukacije za deklice in dečke je bila odpravljena na zunaj vidna diskriminacija na ravni šolskega sistema, kot »prikriti kurikulum« pa se ohranjajo subtilnejši mehanizmi oblasti, značilni za šolo kot institucijo moderne dobe (organizacija vsakdanjega življenja v šoli, konkretne prakse in načini poučevanja, komunikacija med učenci in učitelji itd.), ki deklice naučijo, »kako izgubljati«

Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji, 1995, stran 23.

Omogočanje enakih možnosti ne glede na spol je en od temeljev pravičnosti šolskega sistema. Kako pozorna naj bo šola na razlike med spoloma, so opozorili že avtorji Bele knjige o vzgoji in izobraževanju v RS iz leta 1995. A le dobrih petnajst let pozneje so v osnutku nove Bele knjige (2011) zapisali:

“Dekleta imajo bolj kakovostno znanje in višje rezultate: ali je izobraževanje zasnovano tako, da je bolj prilagojeno značilnostim in sposobnostim deklet? ... Podatki iz zadnjega desetletja nedvoumno pokažejo, da dekleta bolje kot fantje izkoriščajo ponudbo vse višjih stopenj izobraževanja in bolj zahtevnih programov izobraževanja.”

Zdi se, da med ugotovitvami iz leta 1995 in 2011 zija globok prepad. Leta 1995 je bilo treba zaščititi deklice pred neenako obravnavo v

šolah. Danes, manj kot dvajset let pozna je, pa je očitno treba skrbeti, da se v šolah dečkom omogoči enake možnosti za pridobitev znanja in izobrazbe. Kje je vir takšnega razhajanja v pogojih, ki jih šolski sistem omogoča deklicam in dečkom?

- Ali so 1995 pisci Bele knjige o vzgoji in izobraževanju v letu napačno ocenili dejansko stanje na področju razlik med izobraževalnimi pogoji za dečke in deklice?
- Ali se je med letoma 1995 in 2011 dejansko zgodil tektonski premik na področju izobraževalnih pogojev, v korist deklicam in v škodo dečkom?
- Ali so pisci nove Bele knjige v letu 2011 popolnoma napačno ocenili dejansko stanje na področju razlik med izobraževalnimi pogoji za dečke in deklice?.

Prva možnost je strašljiva. Če so avtorji Bele knjige, ki je postavila temelje šolske preнове, pred slabimi dvajsetimi leti napačno ocenili stanje, se moramo vprašati, katere pomembne pojave so še ocenili napačno. Takšni dvomi bi nujno privedla do vprašanja, ali je bila Bela knjiga sploh ustrezen prikaz stanja na področju vzgoje in izobraževanja v Sloveniji, ali pa domišljijski in od stvarnosti odmaknjen prosti spis. Temu bi nujno sledilo še vprašanje, ali je velika prenova šole sploh temeljila na ustreznih ocenah stanja, ali pa na za lase privlečenih predpostavkah, ki so imele z realno oceno stanja slovenske šole zelo malo skupnega.

Druga možnost je podobno strašljiva: kaj, če so v letu 1995 v slovenski šoli deklice res imele slabše pogoje za pridobitev znanja in izobrazbe, v letu 2011 pa to velja za dečke? Je mogoče, da so bila v času šolske preнове prizadevanja za uravnoteženje pogojev tako ponesrečena, da so zaradi nepremišljenih strategij danes v šolah postali »ogrožena vrsta« dečki.

Tretja možnost bi bila pravzaprav še najmanj boleča. Tudi če bi avtorji nove Bele knjige (2011) napačno ocenili stanje, ni še nič izgubljenega in na podlagi napačne ocene še ni bil narejen noben konkreten korak v napačno smer. Vendar ima takšna predpostavka resno težavo: ocena avtorjev nove Bele knjige namreč še kako drži. Vse več podatkov opozarja, da v slovenski šoli dekleta očitno dosegajo boljše ocene (ne nujno za boljše znanje), kar jim odpira boljše možnosti za nadaljnje izobraževanje.

Kaj se je torej zgodilo? So avtorji Bele knjige v letu 1995 usodno napačno ocenili stanje? So napačni oceni sledili zgrešeni pristopi, ki so povečali nepravilnost in neenakost med spoloma? Ali pa so avtorji Bele knjige

sicer ustrezno ocenili stanje, a so tej oceni v času prenove šolskega sistema sledili neustrezni pristopi?

Na prvi pogled se zdi neverjetno in nemogoče, da bi se v času načrtovanja devetletke njeni avtorji tako nespretno in ponesrečeno lotili reševanja neenakosti deklic, da so šolo popeljali v drugo skrajnost? Vendar je podatek, ki potrjujejo takšno neprijetno predpostavko, kar nekaj.

Šolske ocene in rezultati NPZ

Raziskava v slovenskih šolah (Gaber in Marjanovič Umek, 2009) je pokazala, da imajo v četrtem razredu pri vseh šolskih predmetih deklice v povprečju višje ocene od dečkov. *(Pri vseh predmetih, razen pri matematiki tar naravoslovju in tehniki, so te razlike celo statistično pomembne.)* Tudi v devetem razredu imajo dekleta pri vseh šolski predmetih v povprečju boljše ocene kot fantje *(razlike so pri vseh predmetih statistično pomembne).*

Ti podatki vodijo do logičnega sklepa: dekleta znajo več kot fantje. Vendar to preprosto ne drži. Analiza ocen slovenskih devetošolcev namreč opozarja na zanimiv, a tudi hudo zaskrbljujoč pojav:

- dosežki deklet in fantov pri matematiki na NPZ (nacionalni preizkusi znanja) se ne razlikujejo, njihovo znanje je primerljivo, vendar so dekleta v šoli v povprečju imela boljše ocene: dekleta torej za enako znanje dobivajo boljše ocene kot fantje,
- dosežki deklet in fantov pri biologiji na NPZ (nacionalni preizkusi znanja) se ne razlikujejo, njihovo znanje je primerljivo, vendar so dekleta v šoli v povprečju imela občutno boljše ocene: dekleta torej za enako znanje dobivajo boljše ocene kot fantje.

Šolske ocene in mednarodne raziskave znanja

Podobno zaskrbljujočo zgodbo pripovedujejo rezultati raziskave TIMSS. Znanje deklic in dečkov pri matematiki in naravoslovju se ne razlikuje *(v povprečju sicer znajo dečki nekoliko več, a te razlike niso statistično pomembne)*, dekleta pa vseeno dobivajo boljše ocene:

- matematični dosežki deklet in fantov iz osmega razreda v raziskavi TIMSS se ne razlikujejo; čeprav je znanje je primerljivo, imajo dekleta pri matematiki v povprečju boljše ocene,
- tudi naravoslovni dosežki deklet in fantov iz osmega razreda v raziskavi TIMSS se ne razlikujejo, njihovo znanje je primerljivo, vendar imajo dekleta v devetem razredu pri fiziki, kemiji in biologiji boljše ocene.

Podobno kažejo tudi rezultati raziskave PISA pri matematični pismenosti (*nekoliko drugače je pri naravoslovni pismenosti*):

- dosežki dijakov 1. letnika srednje šole pri matematični pismenosti v raziskavi PISA 2009 se ne razlikujejo, njihovo znanje je primerljivo, vendar imajo dekleta v devetem razredu pri matematiki v povprečju boljše ocene,
- naravoslovni dosežki dijakov 1. letnika srednje šole v raziskavi PISA 2009 se razlikujejo, dekleta znajo več: dekleta imajo v devetem razredu pri naravoslovju tudi v povprečju boljše ocene,

Še bolj natančno sliko je pokazala sekundarna analiza rezultatov raziskave PISA 2006 (Gaber in sod., 2009), v kateri so avtorji ugotovili, da spol pomembno vpliva na dosežek dijakov pri preizkusu naravoslovne pismenosti. Ko so izenačili vse druge dejavnike, ki vplivajo na oceno, so prišli do sklepa:

“Na splošno ima na dosežek pri preizkusu naravoslovne pismenosti učinek tudi spol (dijaki dosegajo višje število točk od dijakinj, in sicer za 29 točk).“

- - -

Podatki mednarodnih raziskav in NPZ-jev so zgovorni in tako neprijetni, da bi nas morali resno skrbeti. Ko govorimo o matematiki in naravoslovju, naši šolarji in šolarke je znanje naših šolark in šolarjev približno izenačeno (*dečki znajo celo nekoliko več*). Vendar dekleta v povprečju dobivajo boljše ocene. Dekleta so torej v slovenskih šolah za enako znanje bolje ocenjena kot fantje!

Predpostavka, da devetletka omogoča enake izobraževalne pogoje dečkom in deklicam je prazen mit. Nasprotno: v tem trenutku so v naši šoli, ko gre za možnosti nadaljnega izobraževanja, prikrajšani predvsem dečki.